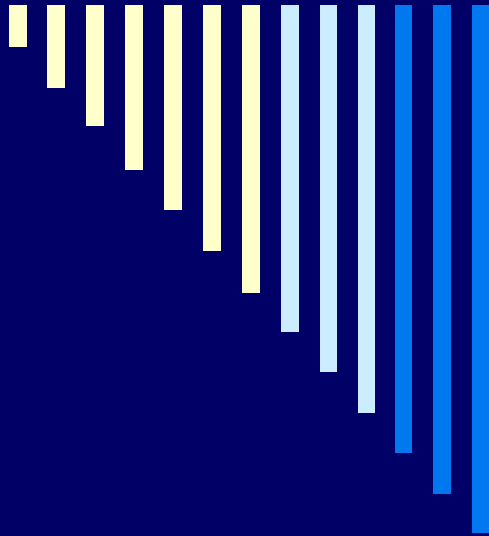

Protiepidemická opatření

Učební text

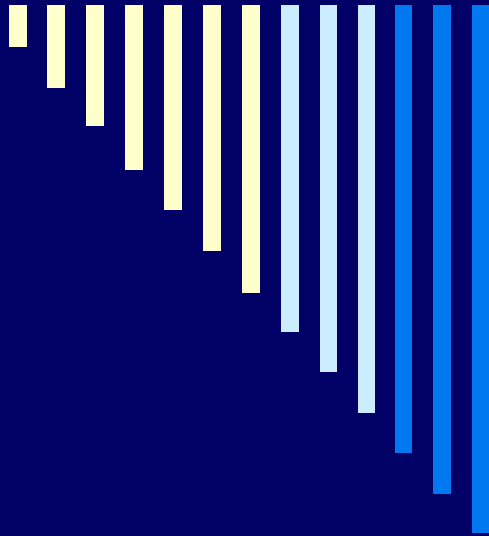

Eliminace a eradikace nákazy

Eliminace: stav trvalého teritoriálního přerušení procesu šíření nákazy

možný výskyt sporadicky zavlečených onem.

Eradikace: stav globálního vymýcení patogenního agens
globální vymizení příslušného infekčního onem.

Proces šíření nákazy

1. Zdroj nákazy
 2. Cesta přenosu
 3. Vnímatelný jedinec
-

Protiepidemická opatření

Zaměřena na přerušení procesu šíření nákazy

Preventivní – cíl: předejít vzniku a šíření nákazy

Represivní – cíl: potlačit výskyt (zlikvidovat ohnisko)

zabránit dalšímu rozšíření již vzniklé nákazy

Preventivní protiepidemická opatření

– opatření proti vzniku nákazy

Represivní opatření

– opatření v ohnisku nákazy
proti dalšímu rozšíření nákazy

Preventivní protiepidemická opatření

- Zvyšování hygienické úrovně
dodržování hygienických předpisů pro zásobování vodou, stravování, výroby potravin, odvádění odpadních vod,....
- Očkování
proti určeným chorobám – zvýšit kolektivní imunitu
- Evidence a kontrola nosičů
pod stálým lékařským dohledem, nesmějí vykonávat epidemiologicky závažné činnosti

Preventivní protiepidemická opatření

- Opatření proti zavlečení infekce do kolektivů
vstupní prohlídky do zaměstnání, prohlídky před vstupem
do kolektivního zařízení
- Preventivní dezinfekce
cíl: snížit počty patogenních agens ve vnějším prostředí
ve veřejných budovách, zdravotnických zařízeních,
→ chlorace pitné vody
dezinfekce odpadních vod nemocnic
pasterizace mléka,.....

Preventivní protiepidemická opatření

- Ochrana hranic: systém opatření, chránící hranice před zavlečením nákazy ze zahraničí
opatření týkající se surovin, zboží, zvířat – osvědčení o zdravotní nezávadnosti dovážených komodit
- Zdravotní výchova
zvyšování zdravotnického uvědomění obyvatelstva
základní otázky hygieny a epidemiologie by měly být zařazeny do systému školního vzdělávání

Represivní protiepidemická opatření

- opatření v ohnisku nákazy - proti dalšímu rozšíření nákazy

Ohnisko nákazy: zdroj + jeho nejbližší okolí (rozsah a časový rozměr)

vyhaslé: uplynula minimálně dvojnásobná inkubační doba od posledního výskytu sledovaného onemocnění

- opatření na úrovni nemocného jedince
 - opatření zaměřená k přerušení přenosu infekce
 - opatření působící na zvyšování obranyschopnosti organismu
-

Represivní protiepidemická opatření

- Opatření na úrovni nemocného jedince (*zdroj*)
Včasná diagnostika, izolace a léčba nemocného; hlášení
Epidemiologické šetření v ohnisku
Karanténa – specifický režim pro kontakty
 - Opatření zaměřená k přerušení přenosu infekce (*cesta*)
hygien osobní, prostředí, komunální
dezinfekce, sterilizace, dezinsekce, deratizace
 - Opatření působící na zvyšování obranyschopnosti organismu
zvyšování nespecifické imunity + očkování (*vnímavý jedinec*)
-

Protiepidemická opatření

□ Imunizace

Aktivní imunizace – očkování

nejúčinnější metoda boje proti nákazám, u kterých jsou očkovací látky k dispozici

Princip: umělé vpravení antigenu do organismu k vyvolání tvorby specifických protilátek, dlouhodobá ochrana

Pasivní imunizace

rychlé navození imunity podáním hotových protilátek
imunoglobuliny krátkodobý účinek

k profylaxi vybraných nález

k terapii

Protiepidemická opatření – očkování

Očkování – aplikace očkovací látky

- základní – jedna/více dávek pro navození dostatečné protilátkové odpovědi organismu
 - přeočkování – podání další dávky zvyšující hladinu protilátek
 - očkovací schéma – rozložení jednotlivých aplikací pro dosažení ochrany
 - aplikace očkovací látky – tvorba specifických protilátek
 - Stanoveno předpisy Ministerstva zdravotnictví
-

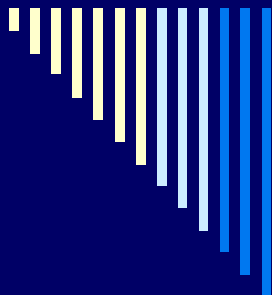
Protiepidemická opatření – očkování

- typy očkovacích látek
 - živé oslabené vakcíny, usmrcené vakcíny
 - toxoidy (bakteriální exotoxiny s potlačenou toxicitou, zachována antigenicita)
 - subjednotkové a splitové vakcíny (rozštěpením virových částí a jejich purifikací),
 - rekombinantní vakcíny (genetické inženýrství, do DNA gen kódující imunoprotektivní antigen, produkce antigenu, ten izolován a purifikován)
 - provedení očkování
 - aktuální zdravotní stav – kontraindikace (přechodné x trvalé)
 - jiná provedená očkování(odstupy), užívané léky
 - alergie
 - správná technika, dohled po aplikaci, upozornit na možné reakce
 - možné selhání očkování
-

Protiepidemická opatření – očkování

- pravidelná očkování proti
 - tetanu, záškrtu, dávivému kašli a hemofilu influenze b
 - poliomyelitidě, pneumokokům
 - spalničkám, příušnicím, zarděnkám
 - virové hepatitidě B
 - tuberkulóze (*u rizikových dětí*)
- zvláštní očkování - zaměstnanci rizikových odd. zdravotnických zař., studenti lék. fakult a zdrav. škol, pracovníci ZZS, laboratoří
- mimořádná očkování – vybrané skupiny při nebezpečí epidemie
- pro pobyt v zahraničí; při poraněních
- Reakce po očkování
 - Lokální: otok, zarudnutí, bolestivost v místě aplikace
 - Celkové: ↑teploty; bolest hlavy, v kloubech, svalech; exantém
 - Neobvyklé reakce – vzácně, hlásí se SÚKL; anafylaxe, horečky ...

Použitá literatura

- CINGLOVÁ, L. *Hygienu*. Učební texty pro trenérskou školu FTVS. Praha 2002, FTVS UK. 74 s. ISBN 80-86317-25-0
- GOPFERTOVÁ, D., JANOVSÁ, D., DOHNAL, K. *Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie, hygiena*. Praha: Triton. 1999. s. 130. ISBN 80-7254-049-1
- BENCKO, V. a kol.: *Hygienu – učební texty k seminářům a praktickým cvičením*. UK, Praha: Karolinum 2002. 205 s. ISBN 80-7184-551-5
- BENCKO, V. a kol.: *Hygienu a epidemiologie – učební texty k seminářům a praktickým cvičením pro studijní obor zubní lékařství*. UK, Praha: Karolinum 2006. 180 s. ISBN 80-246-1129-5
- PODSTATOVÁ, H. *Základy epidemiologie a hygieny*. 1.vyd. Praha: Galén: Karolinum, 2009. 158 s. ISBN : 978-80-7262-597-0 (Galén). ISBN Karolinum 978-80-246-1631-5 (Karolinum.).
- TUČEK, M a kol. *Hygienu a epidemiologie*. Praha: Karolinum 2018. 2.dopl.vyd. ISBN 978-80-246-3933-8